

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 - 2014

Radom, 2012 r.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 - 2014

I. Wstęp

Polskie i międzynarodowe ustawodawstwo gwarantują każdemu dziecku prawo do życia i rozwoju w swojej rodzinie definiowanej jako podstawowa - mała grupa społeczna składająca się z rodziców, ich dzieci i krewnych. Rodziców łączy więź małżeńska, a rodziców z dziećmi więź rodzicielska. Więzy te stanowią podstawę wychowania rodzinnego i określają obowiązki rodziców i dzieci względem siebie. Najkorzystniejszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym jest rodzina. W niej człowiek przychodzi na świat i w niej uczy się podstawowych funkcji, uczy się współżycia z ludźmi i poznaje najważniejsze wartości. Jeśli dziecko nie może wychowywać się w rodzinie własnej, koniecznością staje się stworzenie zastępczych form, które zagwarantują mu opiekę i wychowanie. Działalność kompensacyjną w stosunku do środowiska zastępczego, mającą na celu zapewnienie warunków wychowania, prowadzą różne resorty, instytucje i organizacje społeczne.

W Radomiu uznano, że niezbędne jest podjęcie szerokiego zakresu działań służących rozbudowie rodzinnych form opieki zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem profesjonalnych form tj.: zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek rodzinnych. Rodziny te umożliwiają osieroconemu z różnych przyczyn dziecku zrekonstruowanie utraconego środowiska rodzinnego.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku obowiązuje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku. Zgodnie z art. 180 pkt. 1 w/w ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja **3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej**, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację

zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Prezydent Miasta Radomia Zarządzeniem Nr 1417/2011 z dnia 27 września 2011 roku powołał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W celu usprawnienia realizacji zadań nałożonych w/w ustawą oraz uzyskania możliwości pozyskania środków pozabudżetowych należało przystąpić do opracowania i realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014. Program ten posłuży usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań oraz ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na terenie Miasta Radomia.

II. Podstawy prawne programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- ♣ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
- ♣ Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.),
- ♣ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz.59, z późn. zm.),
- ♣ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 Nr 149, poz, 887 z późn. zm.);
- ♣ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.);
- ♣ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 Nr 142 poz. 1592 z póź. zm.)
- ♣ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 Nr 142 poz.1591 z późn. zm.)
- ♣ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz.1720);
- ♣ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 274 poz. 1620);

III. Diagnoza systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Radomia

Pieczą zastępczą jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, gdy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej. Najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie tej opieki w rodzinnej pieczy zastępczej tj.: rodzinie zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub w placówce rodzinnej. W pieczy zastępczej dziecko może przebywać do osiągnięcia pełnoletności, a przypadku dalszego kształcenia nie dłużej niż do 25 roku życia. W wyniku zmiany sytuacji prawnej dzieci mogą powrócić do rodziny biologicznej lub zostać umieszczone w rodzinie adopcyjnej. W systemie pieczy zastępczej są umieszczane dzieci na podstawie orzeczeń sądowych lub na wniosek rodziców biologicznych. Najczęściej w rodzinnej pieczy zastępczej przebywają dzieci rodziców, którym władza rodzicielska została ograniczona lub zawieszona.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym przywróciła funkcjonowanie powiatów. Nowo powołane Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie przejęły z systemu oświaty zadania organizowania opieki w rodzinach zastępczych. Z uwagi na fakt, że Radom od dnia 1 stycznia 1999 r. funkcjonuje jako miasto na prawach powiatu (powiat grodzki) zadania organizowania rodzinnej opieki zastępczej znalazły się w gestii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu. Zespół Profilaktyki Rodzinnej i Opieki nad Dzieckiem działający w MOPS w Radomiu od 1999 roku rozpoczął pracę z 265 rodzinami zastępczymi. Ponadto jako rodzinne formy opieki nad dzieckiem funkcjonowały wówczas dwa rodzinne domy dziecka.

W ostatnich trzech latach rozwój rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia się następująco:

Typ rodziny zastępczej	2009		2010		2011	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem	172	236	163	231	146	207
Rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem	26	35	29	39	25	32
Rodzina zastępcza zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, w tym:	13	72	11	59	11	68
o charakterze pogotowia rodzinnego	9	60	8	50	8	57
wielodzietna	3	9	2	6	2	9
specjalistyczna	1	3	1	3	1	2
OGÓŁEM	211	343	203	329	182	307

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że na terenie naszego miasta większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo, a następnie rodziny niespokrewnione z dzieckiem i rodziny zawodowe. W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012 roku rodzinę zastępczą spokrewnioną stanowią jedynie wstępni (dziadkowie) lub rodzeństwo dziecka. Natomiast rodziny niespokrewnione z dzieckiem i spokrewnione tworzone przez wujostwo stały się rodzinami niezawodowymi.

Osoby usamodzielniane

Osobą usamodzielniającą się jest pełnoletni wychowanek, który opuścił pieczę zastępczą. Zostaje on objęty pomocą na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie. Świadczenia te przysługują zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Największym problemem osób opuszczających pieczę zastępczą jest pozyskanie we własnym zakresie mieszkania i stworzenie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Osoby te cechują się biernością, niską motywacją do zmian i podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Dlatego też Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu podejmuje działania wspierające proces usamodzielnienia celem prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie i pełnienia właściwych ról społecznych. Pomoc i wsparcie dla osób usamodzielnianych w latach 2009 – 2011 przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj udzielonego wsparcia:	2009	2010	2011
Pomoc na kontynuowanie nauki	161	164	153
Pomoc na usamodzielnienie	44	37	61
Pomoc na zagospodarowanie	52	44	57
Zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym	7	10	8
Uczestnictwo w projekcie systemowym "Aktywność szansą na lepsze jutro" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej	36	35	28
Praca socjalna	179	193	176

IV. Kierunek rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Radomia

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych o kandydatach i rodzinach zastępczych;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o powstawaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Z kolei do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadania organizacji pieczy zastępczej wytyczają kierunki zmian i działań w stosunku do rodzinnej pieczy zastępczej. Najważniejsze z nich to:

- 1) troska o rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 2) inicjowanie ich tworzenia,
- 3) kwalifikowanie kandydatów do tej roli,
- 4) wspieranie już funkcjonujących rodzin,
- 5) szkolenie rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- 6) profesjonalna kwalifikacja osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
- 7) wsparcie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
- 8) organizowanie pomocy wolontariuszy,
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym,
- 10) prowadzenie poradnictwa terapii, grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej, - zapewnienie pomocy prawnej w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- 11) dokonanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 12) zgłoszenie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 13) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
- 14) przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wyznacza kierunki działań na lata 2012 – 2014, które pozwolą na rozwój pieczy zastępczej i efektywniejsze zaplanowanie środków na realizację zadań w zakresie opieki nad dzieckiem. Z uwagi na długoterminowość programu powinien on być elastyczny i podkreślać jego otwarty charakter co do zmian warunków społecznych i gospodarczych.

IV. Cele i priorytety programu

Cel główny: *Rozwój rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej na terenie Miasta Radomia*

Cele szczegółowe programu, kierunki i sposoby ich realizacji:

- 1) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- 2) wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego,
- 3) ustalenie limitu zawodowych rodzin zastępczych,
- 4) organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
- 5) dostosowanie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie.

Cel szczegółowy: Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego

Kierunki działania	Sposoby realizacji działań	Realizator	Termin realizacji
1. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Prowadzenie kampanii społecznych, akcji i inicjatyw promujących idee rodzicielstwa zastępczego. ⤴ Tworzenie ulotek broszur, plakatów informacyjnych celem zachęcenia potencjalnych kandydatów. ⤴ Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi. ⤴ Prowadzenie strony internetowej. 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej/instytucje współpracujące: np. media lokalne, sąd opiekuńczy,	na bieżąco

Cel szczegółowy: Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

Kierunki działania	Sposoby realizacji działań	Realizator	Termin realizacji
1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów na rodziców zastępczych. ⤴ Diagnozowanie kandydatów. ⤴ Kwalifikacja wstępna. 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej	na bieżąco
2. Opracowanie programu szkolenia dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Zatwierdzenie programu; ⤴ Prowadzenie szkoleń; ⤴ Kwalifikacja i wydawanie zaświadczeń kandydatom do sprawowania pieczy zastępczej. 	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zawodowe rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki rodzinne.	V – VII 2012r. od VIII 2012r. w/g potrzeb
3. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób pełniących funkcję rodziny zastępczej, prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, ⤴ dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistyczne firmy szkoleniowe	w/g potrzeb
4. Udzielanie wsparcia i poradnictwa specjalistycznego:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinnych domach dziecka i zawodowych rodzinach zastępczych, 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, organizacje pozarządowe	2012 - 2014

	<ul style="list-style-type: none"> ▲ pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, ▲ udzielanie pomocy pedagogicznej; ▲ udzielanie pomocy prawnej; ▲ zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, ▲ organizowanie pomocy wolontariuszy; ▲ organizowanie i prowadzenie grup wsparcia; ▲ zatrudnianie rodzin pomocowych. 		
5.Udzielanie pomocy finansowej:	<p>Zadania obligatoryjne</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, ▲ dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, na dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, ▲ wypłacanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla zawodowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka. <p>Zadania fakultatywne</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku 6-18 lat raz w roku, ▲ świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanych dzieci - jednorazowo 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej	na bieżąco

	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ świadczenia na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo, ⤴ wydatki ponoszone przez zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na utrzymanie lokali mieszkalnych. 		
--	---	--	--

Cel szczegółowy: *Określenie limitów dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej*

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	2012	2013	2014
Zawodowe rodziny zastępcze	5	10	15
Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	8	10	12
Rodziny zawodowe specjalistyczne	2	4	6
Rodzinne domy dziecka	3	4	5

Zakłada się, że wskazane wyżej limity mogą podlegać zmianom i będą dostosowywane do bieżących potrzeb.

Cel szczegółowy: *Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.*

Kierunki działania	Sposoby realizacji działań	Realizator	Termin realizacji
1. Udzielanie pomocy i wsparcia dla osób usamodzielnianych:	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Pomoc w opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia, ⤴ monitoring wychowanków w środowisku lokalnym, ⤴ motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy, 	MOPS – organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Na bieżąco

	<ul style="list-style-type: none"> ▲ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w tym zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym, ▲ wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym. 		
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej:	<ul style="list-style-type: none"> ▲ pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, ▲ pomoc pieniężna na usamodzielnienie, ▲ pomoc na zagospodarowanie. 	MOPS	na bieżąco

Cel szczegółowy: Dostosowanie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie działających na terenie Radomia do wymogów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Od 2003 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania samorządu z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną podejmował systematyczne działania zmierzające do reorganizacji form instytucjonalnych. Założeniem było ograniczenie dużych placówek sprawujących opiekę i rozwijanie bazy małych placówek rodzinnych. W efekcie w latach 2003 ÷ 2009 udało się zlikwidować jeden dom dziecka i pogotowie opiekuńcze oraz znacznie ograniczyć liczbę miejsc w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom". Utworzono w to miejsce trzynaście placówek rodzinnych, które dysponują 76 miejscami.

Institutionalna piecza zastępcza

Typ placówki opiekuńczo - wychowawczej	2009			2010			2011		
	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających w ciągu całego roku	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających w ciągu całego roku	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających w ciągu całego roku
Placówki rodzinne	13	76	78	13	76	79	13	76	85
Placówki wielofunkcyjne	1	69	142	1	69	105	1	44	81
RAZEM	14	145	220	14	145	184	14	120	166

Obecnie podstawowym zadaniem jest dostosowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzonej w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz rodzinnego do wymogów ustawowych.

Proponowane działania przedstawia poniższa tabela.

Kierunki działania	Sposoby realizacji działań	Realizator	Termin realizacji
1. Dostosowanie organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych do wymogów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	1.1 Zmiana organizacji i statutu Placówki Wielofunkcyjnej "Słoneczny Dom", 1.2 Zmiana nazw i nadanie nowych statutów dla trzech placówek funkcjonujących jako rodzinne domy dziecka, 1.3 Zmiana statutów pozostałych placówek rodzinnych, 1.4 Opracowanie nowych regulaminów organizacyjnych dla wszystkich placówek opiekuńczo-wychowawczych.	MOPS, Urząd Miejski, Rada Miejska, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych.	2012 ÷ 2013
2. Dostosowanie i utrzymanie bazy lokalowej placówek opiekuńczo-wychowawczych.	2.1 Zmiana siedziby Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom", 2.2 Utrzymanie odpowiedniego stanu infrastruktury użytkowanej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze.	MOPS, Urząd Miejski, dyrektorzy placówek.	Stosownie do posiadanych możliwości, na bieżąco
3. Zapewnienie odpowiedniego poziomu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3.1 Zapewnienie odpowiedniego finansowania placówek, 3.2 Organizowanie szkoleń dla kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych, 3.3 Monitorowanie działalności placówek poprzez: - prowadzenie systematycznych kontroli, - dokonywanie oceny kadry, - ocena zasadności pobytu wychowanków.	MOPS, Urząd Miejski	Na bieżąco.
4. Dostosowanie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom" do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	4.1 Zmiana siedziby Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom", 4.2 Zmniejszenie liczby miejsc w jednostce oraz dostosowanie zatrudnienia do nowych standardów, zwłaszcza po zmianie zasad zatrudnienia od dnia 01.01.2014 r. - odejście od zatrudniania na podstawie ustawy Karta Nauczyciela, 4.3 Systematyczne ograniczanie liczby dzieci poniżej 10 roku życia przebywających w placówce, 4.4 Podejmowanie działań na rzecz powrotu wychowanków do rodzin biologicznych.	MOPS, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Słoneczny Dom", Urząd Miejski.	2012÷2014
5. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	5.1 Systematyczna współpraca z rodzinami biologicznymi, zwłaszcza dotkniętymi zagrożeniami społecznymi, rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami celem zmniejszenia liczby dzieci zagrożonych umieszczeniem w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	MOPS, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Słoneczny Dom", Sąd rodzinny, organizacje i instytucje działające na rzecz dzieci i ich rodzin.	Na bieżąco

V. Zakładane rezultaty realizacji programu

1. Podniesienie świadomości lokalnego społeczeństwa w zakresie potrzeby rozwijania systemu rodzicielstwa zastępczego, ugruntowanie pojmowania rodziny jako wartości.
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, zwłaszcza zwiększenie liczby rodzin zawodowych specjalistycznych.
3. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych oraz dotkniętych i zagrożonych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Podniesienie wiedzy i umiejętności osób tworzących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie szkoleń służących podwyższeniu kompetencji z zakresu opieki i wychowania, prowadzenie grup wsparcia, organizowanie dostępu do specjalistycznej pomocy.
5. Obniżenie liczby dzieci poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, zwłaszcza w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom".
6. Zwiększenie liczby dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
7. Zapewnienie odpowiedniej jakości pomocy osobom usamodzielnianym z uwzględnieniem aktywizowania do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuacji nauki, zdobywania kwalifikacji zawodowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.
8. Dostosowanie organizacji placówek pieczy instytucjonalnej do wymogów wynikających z nowych uregulowań prawnych.
9. Zmiana siedziby Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Słoneczny Dom", dostosowanie jej organizacji do standardów wyznaczonych przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VI. Podsumowanie

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu prowadzone w imieniu lokalnego samorządu koncentrują się od wielu lat na rozwijaniu rodzinnych form opieki jako kierunków efektywnych wychowawczo i korzystnych ekonomicznie w sytuacji braku możliwości sprawowania naturalnych funkcji przez rodzinę biologiczną. Obecnie nie budzi chyba wątpliwości stwierdzenie, że rodziny zastępcze zapewniają korzystniejsze warunki wychowania i opieki niż duże placówki opiekuńczo-wychowawcze. Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej mogą mieć nadzieję na zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, uznania i miłości.

Dzięki wychowaniu w warunkach rodzinnych - domowych zapewniana jest możliwość bardziej wszechstronnego przygotowania do samodzielnego życia. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia potrzebę tworzenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, wzmacniania istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej i wskazuje konieczność ciągłego dostosowywania instytucjonalnych form opieki do aktualnych wyzwań.

Należy jednak pamiętać, że powyższe założenia muszą być z natury rzeczy procesem długoterminowym i mogą być skuteczne pod warunkiem zapewnienia stabilnych (zwłaszcza finansowych i organizacyjnych) podstaw realizacji. Dlatego też niezwykle istotnym jest zapewnienie zaangażowania i współpracy w realizacji programu ze strony lokalnego samorządu, sądów, placówek edukacyjnych, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych i wszystkich ludzi dobrej woli, którzy wyrażą chęć pomocy dzieciom i rodzinom.

Założeniem przyjętym przy opracowywaniu niniejszego dokumentu było nadanie mu otwartego charakteru w celu zachowania możliwości jego modyfikacji i weryfikacji.